

УДК 658.14/17

Олійник Т.В.,
к.е.н., доцент кафедри фінансів,
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ НА ВИРОБНИЧОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Постановка проблеми. Економічні перетворення, що відбуваються в сучасній фінансовій системі, викликані процесами глобалізації визначають рух, розвиток і еволюцію фінансових ресурсів. Основними глобалізаційними тенденціями руху та еволюції фінансових ресурсів в сучасному світі є вільний рух капіталу між країнами і регіонами, формування системи наднаціонального регулювання міжнародних фінансів, суперечливі тенденції щодо ризику і невизначеності.

Виходячи з того, що відбувається в останнє десятиліття, процесно-істотні трансформації фінансової системи, формування єдиного світового фінансового простору істотно ускладнюється взаємодією виробничих підприємств з зовнішньої і внутрішньої фінансовими середовищами, змінюються передумови та можливості фінансової діяльності виробничих підприємств у стратегічному періоді, загострюються проблеми розробки та реалізації стратегії управління фінансовими ресурсами [4]. Виробничі підприємства повинні враховувати ці процеси у своїй фінансовій діяльності, націленої на перспективу. Свідома розробка і реалізація стратегії управління фінансовими ресурсами в умовах фінансової глобалізації повинні замінити поступовий рух до глобального бізнесу.

Виявлення основних глобалізаційних тенденцій руху та еволюції фінансових ресурсів в сучасній фінансовій системі, розуміння сутності стратегічного управління фінансовими ресурсами виробничих підприємств, дослідження сфер дії факторів зовнішнього і внутрішнього фінансових середовищ, напрямів вдосконалення стратегічного управління фінансовими ресурсами допомагають найбільш повно визначити особливості та можливі напрямки стратегічного фінансового розвитку виробничих підприємств в умовах глобалізації, обґрунтувати рекомендації до розробки та реалізації стратегії управління фінансовими ресурсами [8].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У розробку проблем формування загальної стратегії організації значний внесок внесли фундаментальні роботи таких вчених, як Р. І. Акоффа, І. Ансоффа, Л. Е. Басовського, О. С. Віханського, Б. Карлоффа, М. І. Круглова, В. Д. Маркової, С. А. Кузнєцової, З. П. Румянцевої, Р. А. Фатхутдінова, А. П. Градова, М. Х. Мескона, Ф. Хедоурі, Е. А. Уткіна, Г. Б. Клейнера та ін. Фундаментальним дослідженням у галузі проблем управління фінансами присвятили свої праці такі вчені, як І. Т. Балабанов, І. А. Бланк, Р. Брейлі, А. Г. Грязнова, В. В. Ковальов, Г. Маркович, М. Міллер, Е. С. Стоянова, А. Д. Шеремет та ін. Роботи цих учених визначають теоретичну основу вивчення фінансової діяльності підприємств.

У світовій економічній літературі практично відсутні роботи, присвячені системному дослідженню проблем стратегічного управління фінансовими ресурсами виробничих підприємств в умовах фінансової глобалізації. Актуальність проблеми, а також недостатня теоретична і практична розробленість багатьох її сторін визначили вибір теми цього дослідження.

Постановка завдання. Метою дослідження є розвиток теоретичних і практичних аспектів стратегічного управління фінансовими ресурсами виробничих підприємств, визначення системи умов і факторів, що враховуються в процесі її розробки та реалізації, розробки шляхів її вдосконалення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основний зміст стратегічного управління ресурсами в проекті часто зводиться до маневрування саме фінансовими ресурсами з метою вирішення виникаючих завдань, оскільки вони представляють собою «криворосну систему» підприємства [6].

Стратегічне управління фінансовими ресурсами є поєднанням фінансового та стратегічного аспектів управління виробничим підприємством. Стратегічне управління фінансовими ресурсами підприємств – один з найважливіших видів функціональної стратегії, що забезпечує раціональне використання фінансових ресурсів, що враховує фінансову глобалізацію і альтернативні прогнози зовнішнього і внутрішнього фінансових середовищ [1; 2].

Для забезпечення стратегічного управління фінансовими ресурсами виробничих підприємств в умовах фінансової глобалізації фінансовий менеджмент повинен бути вільний від національних обмежень і повинен розглядати і досліджувати досвід світових фінансових ринків, враховувати рух світових фінансових потоків. Стратегічне управління фінансовими ресурсами виробничих підприємств має бути націлене на максимізацію фінансових результатів.

Виробничі підприємства, в процесі стратегічного управління фінансовими ресурсами, повинні враховувати альтернативні прогнози зовнішнього і внутрішнього фінансових середовищ для проникнення на нові фінансові ринки і для відкриття нових джерел надходження фінансових ресурсів з

метою ефективного їх розміщення та використання. Ці альтернативи мають різні впровадження фінансових ресурсів виробничих підприємств.

Фінансові ресурси підприємства – це частина грошових коштів у формі доходів і зовнішніх надходжень, призначених для виконання фінансових зобов'язань і здійснення витрат по забезпеченню розширеного відтворення. Вони утворюються в результаті виробничо-господарської діяльності господарюючих суб'єктів шляхом отримання грошей за продані товари, вироблені ними, а також мобілізації коштів на фінансовому ринку [3].

Стратегічне управління фінансовими ресурсами виробничих підприємств, що розробляється для виходу і проникнення на галузеві, регіональні, міжнародні ринки, повинно враховувати чинні міжнародні норми права, спеціальні норми внутрішньодержавного і міжнародного законодавства.

Підприємство є ефективним, коли воно фінансово стійке, це може бути досягнуто за рахунок збільшення обсягу власних фінансових ресурсів шляхом скорочення суми постійних витрат, зниження рівня змінних витрат, своєчасної реалізації невикористаного майна, а також шляхом скорочення обсягу споживання власних фінансових ресурсів за рахунок здійснення дивідендної політики, адекватної кризовому фінансовому розвитку підприємства з метою збільшення чистого прибутку, що спрямовується на виробничий розвиток, скорочення зовнішніх соціальних та інших програм виробничого підприємства, що фінансуються за рахунок його прибутку, оптимізації інвестиційної активності [7].

Підвищення фінансової стійкості виробничого підприємства можливо за допомогою реструктуризації бізнесу за наступними напрямками: розмежування прав власності між власниками підприємства для визначення економічних інтересів учасників; ліквідація, скорочення, консервація, передача в оренду нерентабельних виробництв і активів; створення дочірніх підприємств для підвищення відповідальності керівників підрозділів і зниження податкового тягаря.

Основним напрямком використання фінансових ресурсів підприємства є фінансування витрат на виробництво і реалізацію продукції, робіт, послуг. Стратегічне управління фінансовими ресурсами представляє собою частину загальної фінансової стратегії підприємства, що полягає в забезпеченні необхідного рівня фінансування його виробничого розвитку.

Головною метою формування фінансових ресурсів виробничого підприємства є повне задоволення його фінансових потреб, які забезпечують передбачені темпи його стійкого зростання в майбутньому періоді. Процес формування фінансових ресурсів підприємства будується на основі наступних принципів [5]:

1. Врахування перспектив розвитку господарської діяльності виробничого підприємства. Процес формування обсягу і складу фінансових ресурсів підприємства підпорядкований цілям забезпечення сталого його зростання на всіх етапах стратегічного періоду. Забезпечення цієї перспективності формування фінансових ресурсів підприємства досягається в процесі довгострокового планування їх обсягу і складу.

2. Виділення в загальному обсязі фінансових ресурсів інвестиційної їх частини. Загальна потреба в інвестиційних ресурсах підприємства ґрунтується на розрахунках обсягів інвестування, що забезпечує реалізацію як корпоративної його стратегії, так і функціональних його стратегій, а також стратегій окремих бізнес-одиниць.

3. Забезпечення оптимальної структури джерел формування фінансових ресурсів з позицій фінансової безпеки виробничого підприємства. Оптимальна структура джерел формування фінансових ресурсів забезпечує фінансову рівновагу підприємства в процесі його стратегічного розвитку.

4. Мінімізація вартості залучення фінансових ресурсів по кожному з джерел їх формування. Така мінімізація сприяє зниженню середньозваженої вартості капіталу підприємства, а, відповідно, і зростання рівня його фінансової рентабельності.

Реалізація цих принципів становить основний зміст процесу стратегічного управління формуванням фінансових ресурсів виробничого підприємства в системі забезпечення його фінансової безпеки.

Ефективний розвиток виробничого підприємства за інших рівних умов залежить від мобілізації всіх джерел отримання фінансових коштів. Найбільш важливими для виробничого підприємства з точки зору їх величини і самостійності є фінансові ресурси, утворені за рахунок власних і притриманих до них коштів, а також позикові кошти. При цьому важливо відзначити, що кожне джерело характеризується специфікою свого утворення. Отримання прибутку пов'язане з багатьма обставинами. Умовно їх можна розділити на чотири основні групи [5]:

1. Вибір виробництва таких товарів і надання послуг, які користуються попитом у населення.
2. Вміле використання виробничих і господарських факторів, що забезпечують випуск товарів з витратами виробництва нижче суспільно необхідних і високої якості.
3. Уміння ефективно здійснювати збут продукції і постачання виробництва сировиною, матеріалами і т. д. за прийнятними цінами.

4. Фактори економічного зростання на основі розширення виробництва, впровадження нових технологій, техніки та освоєння нових продуктів, що дозволяють забезпечувати отримання прибутку.

Власні кошти включають в себе: статутний капітал, резервний фонд, фонди накопичень, цільові фінансові надходження, кошти від інших організацій і приватних осіб, надходження від здачі майна в оренду, нерозподілений прибуток минулих років, прибуток звітного року. Позикові кошти включають в себе довгострокові і короткострокові кредити і позики банків та організацій [9].

Дослідження свідчить про те, що власні кошти, як правило, використовуються на розширення виробництва, модернізацію обладнання і на довгострокову перспективу. Найбільш кращим джерелом подібного фінансування є нерозподілений прибуток. Але якщо цих коштів не вистачає, то вдаються до позикових коштів. Основними формами їх отримання є кредити, позики, лізинг і т. д.

В ході поточної діяльності фінансові кошти можуть знадобитися на поповнення запасу на складі або оплати непередбачених витрат. Ці потреби носять, як правило, короткостроковий характер. Їх фінансування здійснюється переважно за рахунок позикових коштів у формі взяття кредиту.

Залучений капітал, як свідчить зарубіжна практика, – це засіб, що надходить на підприємство за рахунок позики позичкових організацій або через продаж боргових зобов'язань.

Вірно вибрана форма і джерело фінансування дозволять значно скоротити витрати на використання зовнішнього залученого капіталу, що, в свою чергу, підвищує рентабельність і привабливість до діяльності виробничого капіталу.

Власний капітал створюється за рахунок продажу акцій. Нові акції, як свідчить досвід зарубіжних країн, звичайно випускаються за вищою вартістю, ніж старі. Вважається, що підприємство протягом якогось часу домагається стійкої ефективності своєї роботи, тому вартість його акцій повинна бути вищою за початкову.

Таким чином, можна зазначити, що фінансові ресурси за джерелами утворення поділяються на власні (внутрішні) і залучені на різних умовах (зовнішні), що мобілізуються на фінансовому ринку і надходять у порядку перерозподілу. Фінансові ресурси використовуються виробничим підприємством в процесі виробничої та інвестиційної діяльності, а основним напрямком використання фінансових ресурсів підприємства є фінансування витрат на виробництво і реалізацію продукції, робіт, послуг [1; 3].

Ефективна діяльність виробничого підприємства неможлива без розумного управління фінансовими ресурсами. Неважко сформулювати цілі, для досягнення яких необхідно раціональне стратегічне управління фінансовими ресурсами: виживання підприємства в умовах конкурентної боротьби; запобігання банкрутству і великих фінансових невдач; лідерство в боротьбі з конкурентами; максимізація ринкової вартості фірми; прийнятні темпи зростання економічного потенціалу фірми; зростання обсягів виробництва та реалізації; максимізація прибутку; мінімізація витрат; забезпечення рентабельної діяльності і т. д. [4].

Пріоритетність тієї чи іншої мети може вибиратися підприємством залежно від галузі, положення на даному сегменті ринку і від багато чого іншого, але вдале просування до обраної мети багато в чому залежить від досконалості стратегічного управління фінансовими ресурсами виробничого підприємства.

Таким чином, стратегічне управління фінансовими ресурсами представляє собою частину загальної фінансової стратегії підприємства, що полягає в забезпеченні необхідного рівня фінансування його розвитку.

Стратегічне управління фінансовими ресурсами підприємства здійснюється за такими основними етапами [6]: на першому етапі вивчається загальний обсяг формування фінансових ресурсів, відповідність темпів приросту власного і позикового капіталів темпам приросту майна та обсягу реалізованої продукції підприємства, динаміка питомої ваги власних і позикових ресурсів у загальному обсязі формування фінансових ресурсів в передплановому періоді; на другому етапі аналізу розглядаються джерела формування фінансових ресурсів, вивчається співвідношення зовнішніх і внутрішніх джерел формування фінансових ресурсів, а також вартість залучення власного і позикового капіталів за рахунок різних джерел; на третьому етапі аналізу оцінюється достатність фінансових ресурсів, сформованих на підприємстві у звітному періоді; на четвертому етапі проводиться оптимізація співвідношення внутрішніх і зовнішніх джерел формування власних і позикових фінансових ресурсів.

Методами, пов'язаними з оцінкою і подальшим стратегічним управлінням фінансовими ресурсами, є методи економічного аналізу і зокрема фінансовий аналіз. На підставі фінансового аналізу поточного стану ресурсів підприємства проводиться розробка рекомендацій, які дозволили б оптимізувати їх структуру [2].

Ключовими проблемами підприємств в області стратегічного управління фінансовими ресурсами є: управління фінансовими потоками; дефіцит грошових коштів; складання фінансового плану, бюджетування; освоєння системи управлінського обліку; антикризове управління; розробка фінансово-економічної стратегії; управління витратами; оргструктура фінансової служби та ін.

Стратегічне управління фінансовими ресурсами виробничого підприємства, зважаючи на багатоваріантність його прояву, на практиці неможливо здійснювати без професійної організації цієї роботи.

Для стратегічного управління фінансовими ресурсами виробничого підприємства повинен використовуватися фінансовий механізм – система управління фінансовими ресурсами з метою ефективного впливу на кінцеві результати діяльності підприємства.

Підприємство при організації адекватної часу фінансової роботи стикається з великими труднощами. Досвід успішно працюючих підприємств показав, що найкоротший шлях вирішення цієї проблеми знаходиться в руках керівника підприємства. Сьогодні визнання одержали два підходи до реорганізації фінансової служби фірми [6]:

1. Якщо керівник – професійний фінансист, він сам координує реорганізацію фінансової служби. Це оптимальний варіант, але у вітчизняній практиці це швидше виняток, ніж правило.

2. Керівник, що розуміє завдання і функції сучасної фінансової служби фірми, але, не будучи професійним фінансистом, який не знає тонкощів цієї професії, залучає сторонню організацію для постановки і впровадження на практиці необхідної моделі організації фінансової роботи.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, визначено, що стратегічне управління фінансовими ресурсами підприємств, є одним з найважливіших видів функціональної стратегії, який забезпечує раціональне використання фінансових ресурсів, що враховує фінансову глобалізацію і альтернативні прогнози фінансових середовищ. Основними методами, пов'язаними з оцінкою і подальшим стратегічним управлінням фінансовими ресурсами є методи економічного аналізу і зокрема фінансовий аналіз. На підставі фінансового аналізу поточного стану ресурсів підприємства проводиться розробка рекомендацій, які дозволили б оптимізувати їх структуру. В статті узагальнено основні шляхи збільшення обсягу власних фінансових ресурсів, сформовані напрямки підвищення фінансової стійкості та принципи формування фінансових ресурсів за для оптимізації структури фінансових ресурсів.

Бібліографічний список

1. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия / И. Ансофф. – СПб. : Питер Ком, 1999. – 416 с.
2. Барабанова И.Ю. Создание эффективной системы управления финансовыми потоками на предприятии / И.Ю. Барабанова // Экономика. Управление. Культура. – М. : ГУУ, 2012. – Вып. 19. – С. 12-16.
3. Батрин Ю.Д. Особенности управления финансовыми ресурсами промышленных предприятий : [монография] / Ю.Д. Батрин, П.А. Фомин. – М. : Высшая школа, 2002. – 315 с.
4. Глазов М.М. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия : [учебник] / М.М. Глазов. – СПб. : ООО «Андреевский издательский дом», 2006. – 448 с.
5. Григорьева Е.М. Финансы корпораций : [учеб. пособие] / Е.М. Григорьева, Е.Г. Перепечкина ; [под ред. Г.А. Тактарова]. – М. : Финансы и статистика, 2006. – 288 с.
6. Киндрацька Г.І. Стратегічний менеджмент : [навч. посіб.] / Г.І. Киндрацька. – К. : Знання, 2006. – 366 с.
7. Ковбасюк Ю.В. Стратегічне управління : конспект лекцій для дистанційного навчання / Ю.В. Ковбасюк, В.В. Тертичка. – К. : НАДУ, 2013. – 140 с.
8. Стратегічне управління : [навч. посіб.] / [Дикань В.П., Зубченко В.О., Маковоз О.В. та ін.]. – К. : Центр навч. л-ри, 2013. – 272 с.
9. Томпсон А.А. Стратегический менеджмент: концепции и ситуации для анализа / А.А. Томпсон, А.Дж. Стрикленд ; [пер. с англ.]. – М. : Вильямс, 2003. – 924 с.

References

1. Ansoff, I. (1999), *Novaia korporativnaia strategiiia* [The new corporate strategy], Piter Kom, St.-Peterburg, Russia, 416 p.
2. Barabanova, I.Yu. (2012), "Creation of an effective system of financial flows of the company", *Ekonomika. Upravlenie. Kultura*, Iss. 19, pp. 12-16.
3. Batrin, Yu.D. and Fomin, P.A. (2002), *Osobennosti upravleniia finansovymi resursami promyshlennykh predpriiatii* [Features of financial management of industrial enterprises], monograph, Vysshiaia shkola, Moscow, Russia, 315 p.
4. Glazov, M.M. (2006), *Analiz i diagnostika finansovo-khoziaystvennoy deiatelnosti predpriiatii* [Analysis and diagnostics of financial and economic activity of the enterprise], textbook, ООО "Andreevskiy izdatelskiy dom", St.-Peterburg, Russia, 448 p.
5. Grigoreva, E.M. and Perepechkina, E.G. (2006), *Finansy korporatsiy* [Financial corporations], tutorial, Finansy i statistika, Moscow, Russia, 288 p.

6. Kyndratska, H.I.(2006), *Stratehichnyi menedzhment* [Strategic management], tutorial, Znannia, Kyiv, Ukraine, 366 p.

7. Kovbasiuk, Yu.V. and Tertychka, V.V. (2013), *Stratehichne upravlinnia : konspekt lektsii dlia dystantsiinoho navchannia* [Strategic Management : lecture notes for distance learning], NADU, Kyiv, Ukraine, 140 p.

8. Dykan, V.P, Zubchenko, V.O., Makovoz, O.V. et al. (2013), *Stratehichne upravlinnia* [Strategic management], tutorial, Tsentr navch. I-ry, Kyiv, Ukraine, 272 p.

9. Thompson, A.A. and Striklend, A.Dzh. (2003), *Strategicheskii menedzhment: kontseptsii i situatsii dlia analiza* [Strategic Management: concepts and situation analysis], Translated by english, Viliams, Moskow, Russia, 924 p.

Олійник Т.В. СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ НА ВИРОБНИЧОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Мета – розвиток теоретичних і практичних аспектів стратегічного управління фінансовими ресурсами виробничих підприємств, визначення системи умов і факторів, що враховуються в процесі її розробки та реалізації, розробки шляхів її вдосконалення.

Методика дослідження. Теоретико-методологічною основою дослідження є сучасні положення економічної теорії, науки праці вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів з проблем стратегічного управління діяльністю підприємства.

Для досягнення поставленої мети і вирішення завдань у статті використано методи й прийоми наукового мислення: аналізу і синтезу – для формування понятійного апарату та узагальнення теоретичних підходів до стратегічного управління фінансовими ресурсами, індуктивний і дедуктивний – для визначення системи умов і факторів, що враховуються в процесі її розробки та реалізації; методи емпіричного дослідження, такі як спостереження, порівняння, формалізації – для розробки шляхів оптимізації стратегічного управління фінансовими ресурсами.

Результати. Визначено стратегічне управління фінансовими ресурсами підприємств як один з найважливіших видів функціональної стратегії, яке забезпечує раціональне використання фінансових ресурсів, що враховує фінансову глобалізацію і альтернативні прогнози фінансових середовищ.

Наукова новизна. В статті узагальнено основні шляхи збільшення обсягу власних фінансових ресурсів, визначено напрямки підвищення фінансової стійкості та принципи формування фінансових ресурсів, що, на відміну від існуючих, сприяють більш ефективній оптимізації структури фінансових ресурсів на виробничих підприємствах.

Практична значущість. Результати дослідження можуть бути запропоновані для аналітичного супроводження розробки та реалізації стратегічного управління фінансовими ресурсами на виробничих підприємствах з метою оптимізації структури фінансових ресурсів.

Ключові слова: фінансові ресурси, стратегічне управління, виробниче підприємство, фінансові стратегії, фінансовий механізм, фінансова стійкість.

Oliinyk T.V. STRATEGIC FINANCIAL MANAGEMENT IN MANUFACTURING ENTERPRISE

Purpose is the development of theoretical and practical aspects of strategic financial management of manufacturing enterprises, the definition of conditions and factors that are taken into account in the process of developing and implementing, developing ways to improve it.

Methodology of research. Theoretical and methodological basis of the study is the position of modern economic theory, scientific works of domestic and foreign scientists and economists on issues of strategic management of the company.

To achieve this goal and meet the challenges of the article used methods and techniques of scientific thinking, analysis and synthesis – to form definitions and generalization of theoretical approaches to strategic management of financial resources, inductive and deductive – for definition of conditions and factors that are taken into account in the process of development and implementation, empirical research methods such as observation, comparison, formalization – to develop ways to optimize the strategic management of financial resources.

Findings. In the article the strategic management of financial resources as one of the most important functional strategy that ensures efficient use of financial resources, taking into account the financial globalization of financial forecasts and alternative media.

Originality. The article summarizes the main ways of increasing its financial resources generated ways of raising financial stability and principles of financial resources, unlike existing contribute to more effective structure optimization of financial resources for industrial enterprises.

Practical value. Results of the study may be proposed analytical support for the development and implementation of strategic financial management in manufacturing plants with the aim of optimizing the structure of financial resources.

Key words: financial resources, strategic management, production enterprise, financial strategies, financial mechanism, financial stability.

Олейник Т.В. СТРАТЕГИЧЕСКОЕ УПРАВЛЕНИЕ ФИНАНСОВЫМИ РЕСУРСАМИ НА ПРОИЗВОДСТВЕННОМ ПРЕДПРИЯТИИ

Цель – развитие теоретических и практических аспектов стратегического управления финансовыми ресурсами производственных предприятий, определение системы условий и факторов, учитываемых в процессе ее разработки и реализации, разработки путей ее совершенствования.

Методика исследования. Теоретико-методологической основой исследования являются современные положения экономической теории, научные труды отечественных и зарубежных ученых-экономистов по проблемам стратегического управления деятельностью предприятия.

Для достижения поставленной цели и решения задач в статье использованы методы и приемы научного мышления: анализа и синтеза - для формирования понятийного аппарата и обобщение теоретических подходов к стратегическому управлению финансовыми ресурсами, индуктивный и дедуктивный – для определения системы условий и факторов, учитываемых в процессе ее разработки и реализации; методы эмпирического исследования, такие как наблюдение, сравнение, формализации – для разработки путей оптимизации стратегического управления финансовыми ресурсами.

Результаты. В статье определено стратегическое управление финансовыми ресурсами предприятий как один из важнейших видов функциональной стратегии, которое обеспечивает рациональное использование финансовых ресурсов, учитывающий финансовую глобализацию и альтернативные прогнозы финансовых сред.

Научная новизна. В статье обобщены основные пути увеличения объема собственных финансовых ресурсов, сложившиеся направления повышения финансовой устойчивости и принципы формирования финансовых ресурсов, которые, в отличие от существующих, способствуют более эффективной оптимизации структуры финансовых ресурсов на производственных предприятиях.

Практическая значимость. Результаты исследования могут быть предложены для аналитического сопровождения разработки и реализации стратегического управления финансовыми ресурсами на производственных предприятиях с целью оптимизации структуры финансовых ресурсов.

Ключевые слова: финансовые ресурсы, стратегическое управление, производственное предприятие, финансовые стратегии, финансовый механизм, финансовая устойчивость.